

Farklı Müzik Türlerine Göre Kavram Çağrışımları: Sınıf Öğretmenleri Örneği

Prof. Dr. Zekerya BATUR

Uşak Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilgiler Bölümü, Uşak / Türkiye,
zekerya.batur@usak.edu.tr, ORCID: 0000-0002-7918-5305

Prof. Dr. Murat BAŞAR*

Uşak Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim Bölümü, Uşak, Türkiye
murat.basar@usak.edu.tr, ORCID: 0000-0001-6635-4563

Öz

Bu çalışmanın amacı müzik türlerine göre öğretmenlerin kavram çağrışımlarını belirlemektir. Bu amaç doğrultusunda betimsel tarama modeline göre tasarlanan çalışma nitel araştırma yöntemlerinden fenomenoloji (olgubilim) desenine göre yürütülmüştür. Çalışmanın verileri, literatür taraması sonucu oluşturulan beş açık uçlu sorunun yer aldığı soru formuyla elde edilmiştir. Elde edilen veriler öğretmenlerin cinsiyeti, sıklıkla dinledikleri müzik türleri dikkate alınarak müzik türlerine göre yazılan kelime ve kavramlar tablolaştırılarak analiz edilmiştir. Çalışma grubu 52 gönüllü sınıf öğretmeninden oluşmuştur. Çalışmada veri toplama araçlarının ve verilerin analizinin geçerlilik ve güvenilirliğini sağlamak için üç alan uzmanından görüş alınmış; uzmanların görüş birliğiyle belirledikleri kavramlar çalışmanın tema, kod ve alt kodlarını oluşturmuştur. Çalışmanın sonucunda müzik türlerinin farklı kavram çağrışımında etkili olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Öğretmen; Kavram çağrışımı; Müzik türleri.

* Sorumlu Yazar. Tel:+90 505 452 37 35 | Araştırma Makalesi.

Makale Tarih Bilgisi. Gönderim: 03.11.2023, Kabul: 19.03.2024, Erken Görünüm: Aralık, 2024, Basım: Haziran, 2025

Concept Associations According to Different Types of Music: The Case of Classroom Teachers

Abstract

The aim of this study is to determine teachers' concept associations according to music types. In line with this purpose, the study, which was designed according to the descriptive survey model, was conducted according to the phenomenology design, one of the qualitative research methods. The data of the study were obtained with a questionnaire containing five open-ended questions created as a result of the literature review. The data obtained were analysed by tabulating the words and concepts written according to the music types by taking into account the gender of the teachers, the types of music they frequently listen to. The study group consisted of 52 volunteer classroom teachers. In order to ensure the validity and reliability of the data collection tools and the analysis of the data, the opinions of three field experts were obtained; the concepts determined by the consensus of the experts formed the themes, codes and sub-codes of the study. As a result of the study, it was determined that music types were effective in different concept associations.

Keywords: Teacher; Concept association; Music types.

Extended Summary

Purpose

The aim of this study is to determine teachers' concept associations according to music types. Here are the specific questions:

1. Which concepts do teachers associate with listening to classical music?
2. What concepts does listening to Turkish folk music evoke in teachers?
3. What concepts does listening to Turkish art music evoke in teachers?
4. What concepts does listening to pop music genre evoke in teachers?
5. What concepts does listening to rock music genre evoke in teachers?

Method

This study, which was designed according to the descriptive survey model, was conducted according to the phenomenology design, one of the qualitative research methods. This study was considered to be suitable for the phenomenology design because the teachers revealed their views based on their own personal characteristics and subjective situations. The participants

of the study consisted of 52 classroom teachers, 26 male and 26 female teachers, who volunteered to participate in the study, working in schools affiliated to Uşak National Education Directorate.

The music types and the backgrounds (classical, Turkish folk music, Turkish art music, pop and rock music) were determined with the joint opinion of three experts (music teacher with a master's degree) working in the field of music. During the implementation, music genres were played as backgrounds in order to prevent teachers from prejudging music genres and music genres were not informed to the teachers. For this purpose, each music genre was numbered without specifying the name of the genre (one: classical, two: Turkish folk music; three: Turkish art music; four: pop and five: rock music) and were played to the teachers in the order of the question. The concepts evoked by the music played during listening were written on the question forms. The types of music played consisted of an average of three minutes.

In order to analyze the data, the content written by the teachers according to the types of music they listen to was analyzed by content analysis. The concepts written by the teachers were presented to three experts. The experts were asked to code the data as themes (classical, Turkish folk, Turkish art, pop and rock music) and codes. This coding was formed with the concepts that emerged as a result of the independent evaluations of three academicians working in the field of Turkish education. The data on which the experts reached one hundred percent agreement were included in the findings of the study as themes, codes and sub-codes.

Results

The use of music in the education and training environment can help the classroom environment to become more fun. A fun environment can provide more creative and permanent learning opportunities. In this study, the associations of music genres were examined. In the study, different music genres were played to the participants; it was observed that female teachers mainly listened to pop music and male teachers mainly listened to Turkish folk music. Among the participants, 29 teachers stated that they listened to only one music genre, while 23 teachers stated that they listened to more than one music genre. Female teachers listen to more than one music genre more than male teachers. 73% of male teachers listen to only one music type more.

Teachers listen to Turkish art music together with other music genres. Teachers who stated that they listen to other types of music along with Turkish

art music create associations about emotional states, religious values, nature and natural events when they listen to different types of music. However, none of the teachers participating in the study listened to rock music only. It was determined that teachers who listened to rock music and other types of music did not express associations about emotional states, nature and natural events. This may be attributed to the fact that rock music is not preferred by this study group.

Discussion

The majority of teachers who listen to pop music are female teachers. This result overlaps with the studies of Gürsoy and Albuz (2020). A study to determine the listening habits of music teacher candidates to popular music and Toprak, Küçük and Koçak (2021). A research on preferred music genres in the context of media and affinity. When the teachers who stated that they listen to pop music listened to classical music, their associations were related to emotional states, music terms, nature and natural events, and activities. Those who listen to classical music have associations towards nature and natural events. Teachers who stated that they listened to pop music in their current life had negative associations such as separation and longing in their emotional states when they listened to Turkish folk music, while it was determined that they perceived Turkish folk music as rural music. They also identified Turkish folk music with Turkish culture. This result is similar to Yeşilyurt's (2021) study titled. Locality-specific musical identity determinations in traditional Turkish folk music: The case of the Aegean Region (2021) found that Turkish folk music reflects Turkish culture. When the teachers who stated that they listen to pop music listened to Turkish art music, religious values and cultural associations were expressed. When the teachers who stated that they listen to pop music listened to pop music, this genre evoked emotional states mainly pain and sadness. This situation shows that pop music evokes emotions.

Conclusion

As a result, it was determined that music types were effective in making different associations and concept association. However, it was also observed that these associations helped the passive concepts of the individual to become active. This result suggests that if music genres are used in educational environments, they will be of great benefit especially in creative thinking studies.

Giriş

Ana dili, çocuğun annesinden edindiği dil olarak tanımlanmaktadır. Bu dil aracılığıyla çocuk, başta annesi olmak üzere çevresinin kullandığı dile maruz kalarak doğal bir ortamda ana diliyle ilgili kültürlenme sürecine katılmaktadır. Dolayısıyla kültürlenme uzun bir süreç alabilmektedir (Şahin, 2019). Süreç içerisinde çocuğun hem anlama hem de anlatma becerileri gelişebilmektedir. Anlama ve anlatma becerileri sosyal ve akademik hayatta önemli bir yer tutmaktadır (Akyol, 2003; Baş, 2012; Başar, Keklik ve Batur, 2015; Batur, 2012; Çifci, 2006; Epçaçan, 2009; Güzel ve Karadağ, 2013; Özbay ve Özdemir, 2012; Şener, Batur ve Başar, 2020; Yıldız ve Akyol, 2011; Yılmaz, 2008).

Sosyal hayatta günlük ilişkilerin sağlıklı bir şekilde yürütülebilmesi için çocuğun kendini doğru bir şekilde ifade etmesi gerekmektedir. Bunun için de çocuğun kelimelere ihtiyacı vardır. Çocuğun kendini iyi ifade etmesi onun sosyal hayattaki başarısını da etkilemektedir. Bunun yanında çocuğun dinlediğini doğru anlaması ve anladıklarını aktarması da doğrudan kelime bilgisi ya da söz varlığına bağlıdır. Aynı zamanda akademik başarının sağlanmasında sadece günlük konuşma ve iletişimde kullanılan kelimeler yeterli olmamaktadır. Okuduğunu ve dinlediğini anlama için hem pasif hem de aktif söz varlığına ihtiyaç duyulmaktadır (Çifci, 1991; Karatay, 2007; Tosunoğlu, 1999). Çünkü akademik başarıda bir kelimenin gerçek, yakın, mecaz, eş, zıt ve terim gibi anlamlarının bilinmesi gerekmektedir. Dolayısıyla kelimelerin dildeki işlevsel kullanımının yeterli düzeyde olması oldukça önem arz etmektedir. Çocuk eğer yeterli bir kelime düzeyine sahip değilse çocuğun hem sosyal hem de akademik hayatta başarıya ulaşması güçleşebilmektedir. Bu nedenle kelime öğretiminin özellikle okul döneminde olabildiğince etkili bir şekilde yapılması sağlanmalıdır. Hangi düzeyde kaç kelime ve hangi kelimelerin verileceği önceden planlanmalıdır (Güneş, 2013; Tağa, 2016). Bunun için de farklı tekniklerin kullanılması kelime öğretimi için dikkat çekici olabilmektedir. Bu bağlamda doğrudan kelime öğretiminden oyun temelli kelime öğretimine kadar birçok uygulama yapılmaktadır (Baturay, Yıldırım ve Daloğlu, 2007; Bitir, 2017; Çakır, Solak ve Tan, 2015; Duran ve Bitir, 2018; Kara, 2010; Kurdayoğlu ve Zorpuzan, 2019; Okur ve Dağtaş, 2014). Bu uygulamalarda müziğin kullanılması, buna bağlı olarak müzik türlerinin çocukların ilgi ve düzeylerine göre seçilmesi, eğitim ve öğretimin daha eğlenceli hale getirilmesine yardımcı olacağı düşünülmektedir. Bu bağlamda yapılan çalışmalarda, müziğin öğrenmeyi olumlu yönde etkilediği görülmektedir (Batur, 2016; Dinçer, 2008; Kurt, 2006; Otacıoğlu, 2008; Sever ve Topçuoğlu-Ünal, 2012; Şendurur

ve Akgül, 2002; Yener, 2011). Müzik, çocukların hayal dünyalarını zenginleştiren ve yaratıcılıklarını geliştiren bir araç olarak kullanılmaktadır. Dolayısıyla müzik, her yaş ve seviyede kullanılabilen bir eğitim ve öğretim aracı olarak görülmektedir. Bunların yanında müziğin, çağrışımları da etkilediği bilinmektedir. Çağrışım bir olay, olgu ya da durumun bir başka olgu, olay ya da durumu hatırlatması olarak tanımlanabilir. Çağrışımında doğru materyal kullanımı hem çocuğun dikkatini çekmekte hem de farklı olay, olgu, durum ya da kelimelerin hatırlanmasına yardımcı olmaktadır (Turhan ve Sayımer, 2018; Yılmaz, 2020). Bu bağlamda müzik aracılığıyla çocukların pasif kelimeleri aktif hale gelebilmektedir. Bunun için çağrışım tekniği daha sık kullanılabilir. Bu nedenle çocuk ya da yetişkinlere çağrışım yaptırabilmek için zengin bir eğitim ve öğretim ortamı oluşturulmalıdır. Bu ortamda çağrışım sırasında dikkat dağıtıcı unsurların olmamasına özen gösterilmelidir. Dinletilen müziklerin çok net bir şekilde duyulması ve dinleyenlerin müziği yaşamaları sağlanmalıdır. Bu ortam sağlandığında çocukların ya da yetişkinlerin geçmişe ya da geleceğe dair farklı dünyalara gitmeleri kolaylaşmaktadır. Dinletilen bir müzik melodisi, her bireyde farklı duygular yaratabilmektedir. Bunun sonucunda da çağrışım yoluyla bireyin yaratıcılığı da ortaya çıkmaktadır. Bu bağlamda eğitim ve öğretim ortamında müzik türlerinin kullanılması, öğrencilerin yaratıcılıklarını geliştirilmesinde etkili olacağı için, müzik türlerinin öğrenmeyi de daha eğlenceli bir duruma getirilmesine katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Yapılan alanyazın taramasında çağrışım ile ilgili dil (Aldağ, 2005; Khudaybergenova, 2021; Metin, 2002), psikoloji (Tarakçı, Mert, Yavuz ve Akırmak, 2019), eğitim (Çifci ve Duru, 2016; Kara ve Çiftçi, 2019), fen (Dedetaş ve Kılıç, 2020; Kazancı, Bora ve Katırcıoğlu, 2005), güzel sanatlar (Gürtuna, 2004) gibi çeşitli alanlarda çalışmaların yapıldığı görülmektedir. Bu çalışmada müzik türlerinin çağrışımı daha fazla etkileyeceği düşünüldüğü için bunların öğretmenlerde ne tür kavram çağrıştırdığı üzerinde durulmuştur. Bu çalışmanın amacı müzik türlerine göre öğretmenlerin kavram çağrışımlarını belirlemektir. Bu amaçtan yola çıkılarak aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır.

1. Klasik müzik türü dinlemek öğretmenlere hangi kavramları çağrıştırmaktadır?
2. Türk Halk müziği türü dinlemek öğretmenlere hangi kavramları çağrıştırmaktadır?
3. Türk Sanat müziği türü dinlemek öğretmenlere hangi kavramları

çağrıştırmaktadır?

4. Pop müzik türü dinlemek öğretmenlere hangi kavramları çağrıştırmaktadır?
5. Rock müzik türü dinlemek öğretmenlere hangi kavramları çağrıştırmaktadır?

Yöntem

Bu araştırma, Uşak Üniversitesi Etik Komisyonu'nun 26/05/2022 tarihli 2022-101 sayılı kararı ile alınan izinle yürütülmüştür.

Araştırma Modeli

Betimsel tarama modeline göre tasarlanan bu çalışma nitel araştırma yöntemlerinden fenomoloji (olgubilim) desenine göre yürütülmüştür. Yıldırım ve Şimşek (2016) olgubilimi farkında olduğumuz ancak derinlemesine ve detaylı bir anlayışa sahip olmadığımız olgulara odaklanma olarak tanımlamıştır. Bu çalışma öğretmenlerin kendi kişisel özelliklerine dayalı, kendi öznel durumlarına bağlı olarak görüşlerini ortaya koymaları nedeniyle fenomoloji desenine uygun olduğu düşünülmüştür.

Çalışma Grubu

Araştırmanın katılımcıları Uşak Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı okullarda görev yapan çalışmaya katılmaya gönüllü 26 erkek, 26 kadın öğretmen olmak üzere 52 sınıf öğretmeninden oluşmaktadır. Öğretmenler farklı sosyo-ekonomik okullardan, kıdem yılları 1-5 yıl arasında olan; il, ilçe ve köylerden çalışan öğretmenlerden seçilmiş; böylece maksimum çeşitlilik sağlanmıştır. Katılımcılar Uşak il merkezden 9, merkezden 5; Banaz ilçe merkezinden 4, Banaz ilçesine bağlı köyden 4; Eşme ilçe merkezinden 4, Eşme ilçesine bağlı köyden 4; Sivaslı ilçe merkezinden 4, Sivaslı ilçesine bağlı köyden 4; Karahallı ilçe merkezinden 4, Karahallı ilçesine bağlı köyden 4; Ulubey ilçe merkezinden 3, Ulubey ilçesine bağlı köyden 3 öğretmenden oluşmuştur.

Veri Toplama Araçları

Veriler, alanyazın taraması sonucu oluşturulan 5 açık uçlu sorunun yer aldığı soru formuyla elde edilmiştir. Sorular üç alan uzmanının görüşüne sunulmuş, gelen dönütler doğrultusunda sorulara son şekli verilmiş; soru formu oluşturularak öğretmenlere aşağıdaki şekliyle yazılı olarak yönetilmiştir:

1. Dinlediğiniz bir numaralı müzik türü size hangi kavramları çağrıştırmaktadır?
2. Dinlediğiniz iki numaralı müziği türü size hangi kavramları çağrıştırmaktadır?

3. Dinlediğiniz üç numaralı müziği türü size hangi kavramları çağrıştırmaktadır?
4. Dinlediğiniz dört numaralı müzik türü size hangi kavramları çağrıştırmaktadır?
5. Dinlediğiniz beş numaralı müzik türü size hangi kavramları çağrıştırmaktadır?

Müzik türleri ve dinletilen fonlar (klasik, Türk halk müziği, Türk sanat müziği; pop ve rock müzik türü müzik alanında çalışan üç uzmanın (Yüksek lisansını yapmış müzik öğretmeni) ortak görüşüyle belirlenmiştir. Uygulama sırasında öğretmenlerin müzik türlerine ön yargılı bakmalarını önlemek amacıyla müzik türleri fon olarak dinletilmiş ve müzik türleri öğretmenlere bildirilmemiştir. Bunun için her müzik türü, türün ismi belirtilmeden numaralandırılarak (bir: klasik, iki: Türk halk müziği; üç: Türk sanat müziği; dört: pop ve beş numaralı ise rock müzik türü) ve soru sırasına göre öğretmenlere dinletilmiştir. Dinleme sırasında dinletilen müziğin çağrıştırdığı kavramlar soru formlarına yazdırılmıştır. Dinletilen müzik türleri ortalama üç dakikadan oluşmaktadır.

Veri Toplanması ve Analizi

Verileri analiz etmek için öğretmenlerin dinledikleri müzik türlerine göre yazılan içerik analiziyle analiz edilmiştir. Öğretmenlerin yazdığı kavramlar üç uzmanın görüşüne sunulmuştur. Uzmanlardan verileri tema (Klasik, Türk halk, Türk sanat, pop ve rock müziği), kod olarak kodlamaları istenmiştir. Bu kodlama Türkçe eğitimi alanında çalışan üç akademisyenin bağımsız değerlendirmeleri sonucunda ortaya çıkan kavramlarla oluşturulmuştur. Uzmanların üzerinde yüzde yüz uyum sağladığı veriler araştırmanın bulgularında tema, kod ve alt kod olarak yer almıştır. Çalışmada geçerlik ve güvenilirlik sağlamak için üç alan uzmanının ortak görüş birliğiyle çalışmanın tema, kod ve alt kodlar üzerinde yüzde yüz uyum sağlandığı için Miles ve Huberman'ın veya başka bir uyum formülü kullanılmamıştır. Buna göre veriler yorumlanmıştır.

Bulgular

Bu bölümde dinletilen bir, iki, üç, dört ve numaralı müzik türlerine ilişkin kavram çağrışımlarına yer verilerek çağrışımlar yorumlanmıştır.

Tablo 1.Öğretmenlerin Müzik Türlerini Dinleme Durumları

Dinlediği Müzik Türü	Kadın	Erkek	Toplam
Klasik Müzik	1	3	4
Klasik Müzik ile Birlikte Başka Müzik Türleri	2	-	2
Türk Halk Müziği	4	8	12
Türk Halk Müziği ile Birlikte Başka Müzik Türleri	7	6	13
Türk Sanat Müziği	1	1	2
Türk Sanat Müziği ile Birlikte Başka Müzik Türleri	1	3	4
Pop Müzik	7	4	11
Pop Müzik ile Birlikte Başka Müzik Türleri	6	3	9
Rock Müzik ile Birlikte Başka Müzik Türleri	3	1	4

Tablo 1 incelendiğinde kadın öğretmenlerin pop ağırlıklı, erkek öğretmenlerin Türk halk müziği ağırlıklı müzik türü dinledikleri görülmektedir. Katılımcı 29 öğretmen sadece bir müzik türünü dinlediğini belirtirken 23 öğretmen birden çok müzik türünü dinlediğini belirtmiştir. Kadın öğretmenler erkek öğretmenlere göre birden çok müzik türünü daha fazla dinlemektedir. Erkek öğretmenlerin %73'ü sadece bir müzik türünü daha fazla dinlemektedir.

Tablo 2.Klasik Müzik Dinleyen Öğretmenlerin Klasik Müzik Dinlediğinde Oluşan Çağrışımları

Tema	Kod	Alt Kod	f
Klasik Müzik	Müzik Terimleri	Tempo, hareket, vals	2
Dinleyenler/Klasik Müzik Dinlediğinde	Duygu Durumları	Heyecan, huzur, savaş, aktiflik, enerji, hız	4
	Doğa ve Doğa Olayları	Deniz, doğa, kır, gökyüzü, bahar, yağmur	4

Klasik müzik dinlediğini belirten öğretmenlerin, bu tür müziği dinlediklerinde doğa ve doğa durumlarına yönelik çağrışımların oluştuğunu ifade etmişlerdir. Klasik müzik, öğretmenlere tempo hareket ve vals gibi klasik müziğe özgü terimler çağrıştırırken heyecan, huzur, savaş, aktiflik, enerji ve hız gibi duygu durumlarını da çağrıştırmaktadır. Klasik müzik, bu müzik türünü dinleyen öğretmenlerde deniz, doğa, kır, gökyüzü, bahar gibi doğa ve doğa olaylarını çağrıştırmıştır.

Tablo 3. Klasik Müziği Dinleyen Öğretmenlerin Türk Halk Müzik Dinlediğinde Oluşan Çağrışımları

Tema	Kod	Alt Kod	f
Klasik Müzik Dinleyenler /	Yaşam Yerlerine Yönelik	Taşra, köy, Anadolu, bozkır	1
Türk Halk Müziği Dinlediğinde	Duygu Durumları	Hüzün, özlem, acı	2
	Müzik Kaynağına Yönelik	Anadolu, sevda, hikâye, acı, keder, doğa	2

Klasik müzik dinlediğini belirten öğretmenlerde Türk halk müziği dinlediğinde yaşam yerlerine yönelik, duygu durumlarına yönelik, müzik kaynağına yönelik çağrışımlar oluşmuştur. Klasik müzik dinleyenlere, Türk halk müziğinin taşra, hüznün ve acı kavramlarını çağrıştırdığı görülmektedir.

Tablo 4. Klasik Müziği Dinleyen Öğretmenlerin Türk Sanat Müziği Dinlediğinde Oluşan Çağrışımları

Tema	Kod	Alt Kod	f
Klasik Müzik Dinleyenler/Türk Sanat Müziği Dinlediğinde	Kültüre Yönelik	İran kültürü, doğu, mitsizim, eski Türk filmleri, kahve, eski ortamlar, meyhane	2
	Duygulara Yönelik	Hüzün, kahramanlık, zafer, hoşgörü, keyifli olma	2

Klasik müzik dinlediğini belirten öğretmenler, Türk sanat müziği dinlediğinde kültüre, duygu ve hislere yönelik çağrışımlara yer vermişlerdir. Türk sanat müziğinin ise öğretmenlerde başka kültürlere ait çağrışımları yaptırdığı da görülmüştür.

Tablo 5. Klasik Müziği Dinleyen Öğretmenlerin Pop Müziği Dinlediğinde Oluşan Çağrışımları

Tema	Kod	Alt Kod	f
Klasik Müzik Dinleyenler/Pop Müzik Dinlediğinde	Geçmiş Zaman	90'lar, kaset, radyo, mazi	1
	Duygulara Yönelik	Sevgi, aşk, kavuşamama, hüznün, özlem, karamsarlık, huzur, içe dönüklük, hayallere dalma	4

Klasik müzik dinleyen öğretmenlerin pop müzik dinlediklerinde oluşan çağrışımları geçmiş zamana ve duygulara yönelik olmuştur. Yalnız bir öğretmen pop müziğinin 90'lı yıllar, kaset, radyo gibi o dönemin müzik aletlerini; bunun yanında bu müzik türünün kendisinde olumsuz duygular çağrıştırdığını ifade etmiştir.

Tablo 6. Klasik Müziği Dinleyen Öğretmenlerin Rock Müziği Dinlediğinde Oluşan Çağrışımları

Tema	Kod	Alt Kod	f
Klasik Müzik Dinleyenler/Rock Müzik Dinlediğinde	Geçmişe Yönelik	70-80'ler, nostalji	1
	Müzik Terimlerine Yönelik	Dans, hareket, eğlence	1
Dinlediğinde	Kişisel Özelliklere Yönelik	Kararlılık, açıklık, hareket, gençlik, dinamizm	2
	Duygulara Yönelik	Hüzün, kahramanlık, zafer, hoşgörü, keyifli olma, aitlik	2

Klasik müzik dinlediğini belirten öğretmenlere rock müzik dinletildiğinde, bir öğretmende geçmişe yönelik çağrışımlar oluşmuştur. Bunun yanında bu müzik türünün öğretmenlerde hem olumlu hem de olumsuz duygular çağrıştırdığı görülmüştür.

Tablo 7. Türk Halk Müziği Dinleyen Öğretmenlerin Klasik Müzik Dinlediğinde Oluşan Çağrışımları

Tema	Kod	Alt Kod	f
Türk Halk Müziği	Müzik Terimlerine Yönelik	Mozart, Beethoven, Klasik, enstrüman, dans, orkestra, Pazar konseri	3
Dinleyenler /Klasik Müzik Dinlediğinde	Müzik Figürlerine Yönelik	Hareketlilik, hız, ritim, ahenk, kontrollü hareket, dikkat	3
	Duygu Durumları	Huzur, dinginlik, heyecan, rahatlık, sıkıcılık, coşku, istek	5
	Yaşam Yerleri	Münih	1
	Doğa ve Doğa Olayları	Deniz, doğa, kır, gökyüzü, bahar, yağmur	5

Erkek öğretmenler kadın öğretmenlere göre Türk halk müziğini daha fazla dinlemektedir. Türk halk müziği dinlediğini belirten öğretmenlere klasik müzik dinletildiğinde müzik terimlerine yönelik olarak müzisyenleri, müzik aletleri ve konserleri çağrıştırmıştır. Yine müzik figürlerine yönelik olarak hareketlilik, hız, ritim, ahenk, kontrollü hareket ve dikkati çağrıştırmıştır. Sadece bir öğretmene batı şehirlerinden bir şehri çağrıştırmıştır. Bunun yanında doğa ve doğa olaylarına yönelik olarak olumlu doğa ve doğa olayları çağrışmıştır. Türk halk müziği dinleyen öğretmenlerin çağrışımları, diğer müzik türlerini dinleyenlere göre daha fazla olduğu görülmektedir.

Tablo 8. Türk Halk Müziğiyle Birlikte Başka Müzik Türü Dinleyenlerin Klasik Müzik Dinlediğinde Oluşan Çağrışımları

Tema	Kod	Alt Kod	f
Türk Halk Müziğiyle Birlikte Başka Müzik Türü Dinleyen/ Klasik Müzik Dinlediğinde	Müzik Terimlerine Yönelik	Mozart, Beethoven, opera, keman, şef, tiyatro, dans, senfoni, orkestra,	6
	Duygu Durumları	Huzur, yalnızlık, rahatlık, hüzn	5
	Yaşam Yerleri	Münih, Avrupa, Roma	2
	Doğa ve Doğa Olayları	Deniz, doğa, kır, gökyüzü, bahar, yağmur	5

Türk halk müziği ile birlikte klasik müzik dinleyen öğretmenlerin müzisyen, müzik aletleri ve tiyatro türü ile ilgili çağrışımları oluşmuştur. Öğretmenlerin duygu durumlarında ise bu müzik türünün hem olumlu hem de olumsuz duygular çağrıştırdığı görülmüştür. Bunun yanında şehirlere, doğa ve doğa olaylarına yönelik olarak da olumlu çağrışımlar oluşmuştur.

Tablo 9. Türk Halk Müziği Dinleyenlerin Türk Halk Müziği Dinlediğinde Oluşan Çağrışımları

Tema	Kod	Alt Kod	f
Türk Halk Müziği	Müzik Terimlerine Yönelik	Bağlama, bozlak, radyo, köy düğünü, ozan, âşık, sanat, sanatçı	3
Dinleyenler /Türk Halk Müziği Dinlediğinde	Kişilere Yönelik	Babaanne, aile büyükleri, akrabalar	2
	Duygu Durumları	Dermansız dert, çaresizlik, hüznün, özlem, hasret, sevgi, aşk, kavuşamama, ayrılık, rekabet, arzular	6
	Yaşam Yerleri	Anadolu, köy	2
	Doğa ve Doğa Olayları	Toprak, başak, sarı	1

Türk halk müziğinin diğer müzik türlerine göre en fazla çağrışım yaptırdığı belirlenmiştir. Ayrıca bu tür, müzik terimlerine yönelik Türk halk müziğinin sazlarından bağlama, bir tür olan bozlak, halk müziğinin icracıları ozan, âşık, köy düğününü de çağrıştırmıştır. Diğer müzik türlerinden farklı olarak aile büyüklüklerini, yakınları da çağrıştırmıştır. Duygulara yönelik hüzne dayalı çağrışımlarla birlikte coşkuya dayalı çağrışımlarda olmuştur. Anadolu türkülerin yaşadığı ve yaşatıldığı mekân, köy ve köye bağlı olarak doğa ve doğa olaylarına toprak, başak ve sarı çağrışımların olduğu da görülmüştür.

Tablo 10. Türk Halk Müziğiyle Birlikte Başka Müzik Türü Dinleyen Türk Halk Müziği Dinlediğinde Oluşan Çağrışımları

Tema	Kod	Alt Kod	f
Türk Halk Müziğiyle Birlikte	Duygu Durumları	Hüznün, özlem, hasret, sevgi, aşk, ayrılık, acı, keder, sitem, gözyaşı	7
Başka Müzik Türü/Türk Halk Müziği Dinlediğinde	Yaşam Yerleri	Anadolu, köy	2
	Müzik Terimleri	Bağlama, ova, âşık, ozan, türkü, bozlak	4

Türk halk müziği ile birlikte başka müzik türlerini de dinlediğini belirten öğretmenler, Türk halk müziği dinlediğinde duygu durumlarına yönelik olarak acı ve hüzne dayalı çağrışımlarda bulunmuştur. Yaşam yerleri Anadolu, köy olarak çağrışırken müzik terimlerinden bağlama, müziğin icracısı âşık ve ozan ile Türk halk müziğinin bir türü olan bozlağı çağrıştırmıştır.

Tablo 11. Türk Halk Müziği Dinleyenlerin Sanat Müziği Dinlediğinde Oluşan Çağrışımları

Tema	Kod	Alt Kod	f
Türk Halk Müziği Dinleyenler/ Türk Sanat Müziği Dinlediğinde	Duygu Durumları	Ayrılık, özlem, hüznün, sükûnet, pişmanlık, hasret, dinginlik	2
	Zaman Durumları	Akşam yemeği, akşamsefası, gün batımı	1
	Yaşam Evrelerine Yönelik	Yaşlanma, ihtiyarlık, olgunluk	1

Türk halk müziği dinlediğini belirten öğretmenlerin, Türk sanat müziği dinlediğinde duygu durumlarının olumsuz duygulara dönüştüğünü ifade etmişlerdir. Bir öğretmenin de yaşlanma, ihtiyarlık gibi yaşam evrelerine yönelik çağrışımları olmuştur.

Tablo 12. Türk Halk Müziğiyle Birlikte Farklı Müzik Türü Dinleyen Türk Sanat Müziği Dinlediğindeki Oluşan Çağrışımları

Tema	Kod	Alt Kod	f
Türk Halk Müziğiyle Birlikte Farklı Müzik Türü Dinleyenler/Türk Sanat Müziği Dinlediğinde	Duygu Durumlarına Yönelik	Hasretlik, yalnızlık, duygusallık, içe dönme, hoşgörü, keyifli olma, hüznün, sevgi	5
	Müzik Terimlerine Yönelik	Keman, Kabak kemane, aşık, aşk	2
	Kültüre Yönelik	Türk, Osmanlı Kültürü, doğu kültürü, Orta Asya, İstanbul	3
	Zamana Yönelik	Akşam, geçmiş zaman	1
	Dini Kavramlara Yönelik	Tasavvuf, ilahiyat, maneviyat, Mevlevilik, ilahi aşk	2

Türk halk müziği ile birlikte başka müzik türlerini de dinlediğini belirten öğretmenler, Türk sanat müziğini dinlediğinde duygu durumlarında hem olumlu ve hem de olumsuz duyguların oluştuğunu ifade etmişlerdir. Yine öğretmenler Türk sanat müziği dinlediğinde müzik türü öğretmenlere Türk, Osmanlı, Orta Asya ve doğu kültürü ile İstanbul'u çağrıştırmıştır. Dolayısıyla Türk sanat müziği dinlendiğinde kültüre yönelik çağrışımlar oluşmaktadır. Yine akşam ve geçmiş zaman çağrışımları da belirtilmiştir. Keman, kabak kemane gibi müzik aletleri ile aşk ve aşık müzik terimlerine yönelik çağrışımlar da oluşmuştur.

Tablo 13. Türk Halk Müziği Dinleyenlerin Pop Müziği Dinlediğinde Oluşan Çağrışımları

Tema	Kod	Alt Kod	f
Türk Halk Müziği Dinleyenler/ Pop Müzik Dinlediğinde	Duygu Durumları	Ayrılık, sitem, şikâyet, vurdum-duymazlık, çaresizlik, coşku, uzaklaşma, aşk acısı, heyecan, özlem, hüznün, pişmanlık, dinginlik	3
	Müzik Terimlerine Yönelik	Müzik, ritim, şarkı, söz	1
	Geçmiş Yaşam	Geçmiş, üniversite yılları	2

Türk halk müziği dinleyenlerin pop müzik dinlediğinde, duygulara yönelik çağrışımları daha fazla olmuştur. Bunun yanında bu müzik türü hem olumlu hem de olumsuz duyguları çağrıştırmıştır. Sadece bir öğretmen, bu müzik türünün aynı zamanda müzik terimlerini de çağrıştırdığını belirtmiştir. İki öğretmen ise pop müziğini gençlikle özdeşleştirerek gençlik yıllarına vurgu yapmıştır.

Tablo 14. Türk Halk Müziğiyle Diğer Müzik Türlerini Dinleyenlerin Pop Müziği Dinlediğinde Oluşan Çağrışımları

Tema	Kod	Alt Kod	f
Halk Müziğiyle Diğer Müzik Türlerini Dinleyenler/Pop Müziği Dinlediğinde	Duygu Durumları	Ayrılık, sitem, şikâyet, vurdumduymazlık, çaresizlik, coşku, uzaklaşma, aşk acısı, heyecan, özlem, hüznün, pişmanlık, dinginlik	3
	Geçmiş Yaşama Yönelik	Geçmiş, üniversite yılları, nostalji, İzmir, çocukluk, mazi	3

Türk halk müziği ile birlikte başka müzik türlerini de dinlediğini belirten öğretmenler, duygu durumlarına yönelik olarak olumlu ve olumsuz duygu durumlarına vurgu yapmış ve bu müzik türünü gençlik yılları ile özdeşleştirmişlerdir. Öğretmenler pop müzik dinlediğinde doğa ve doğa olayları ile müzik terimlerine yönelik çağrışımlar yapmışlardır.

Tablo 15. Türk Halk Müziği Dinleyenlerin Rock Müziği Dinlediğinde Oluşan Çağrışımları

Tema	Kod	Alt Kod	f
Türk Halk Müziği Dinleyenler/Rock Müzik Dinlediğinde	Duygu Durumları	Gürültü rahatsızlık (1)	1
	Müzik Terimlerine Yönelik	Hareket, ritim, tempo, dans, gitar, sahne	1
	Kişisel Özelliklere Yönelik	Benliğini üstün tutmak, böbürlenme, gamsızlık, boş verme	2
	Gelişim Dönemleri	Gençlik, grup	1

Türk halk müziği dinleyen öğretmenlerin rock müzik dinlediklerinde, duygu durumları ve gelişim dönemlerine yönelik çağrışımları olmuştur. Müzik terimlerine yönelik ise rock müziğin icrasında kullanılan gitar ve gitara ilişkin hareketlerin çağrışımları olduğu görülmüştür. Kişilik özelliklerinde ise olumsuz kişilik özelliklerinin çağrışımları verilmiştir.

Tablo 16. Türk Halk Müziğiyle Başka Müzik Türlerini Dinleyenlerin Rock Müziği Dinlediğinde Oluşan Çağrışımları

Tema	Kod	Alt Kod	f
Türk Halk Müziğiyle Başka Müzik Türü Din./Pop Dinlediğinde	Duygu Durumları	Enerji, pozitif, güzellik, mutluluk, neşe, özlem, heyecan	2
	Müzik Terimlerine Yönelik	Konser, elektro gitar, ritim, sanatçı, bateri, gitar, hareket	2

Türk halk müziği ile birlikte başka müzik türlerini de dinlediğini belirten öğretmenler, rock müzik dinlediklerinde duygu durumlarına yönelik olumlu çağrışımlara sahip olduklarını belirtmişlerdir. Müzik terimlerine yönelik olarak rock müzik icrasında kullanılan müzik aletleri ve müzikle birlikte

oluşan ritim ve hareketler dile getirilmiştir. Öğretmenlerin rock müzik dinlediğinde doğa ve doğa olaylarına yönelik çağrışımları olmamıştır.

Tablo 17. Pop Müzik Dinleyenlerin Klasik Müzik Dinlediğinde Oluşan Çağrışımları

Tema	Kod	Alt Kod	f
Pop Dinleyenler/	Duygu Durumları	Huzur, sakinlik, dinlenme	1
Klasik Müzik Dinlediğinde	Müzik Terimlerine Yönelik	Pavarotti, opera, dans, şef, piyano, dinleti	4
	Doğa ve Doğa Olaylarına Yönelik	Buğday, dere, şelale, su, orman, akarsu, yeşillik	5
	Etkinliklere Yönelik	Okumak, ateş, şömine	1

Ağırlıklı olarak pop müzik dinlediğini belirten kadın öğretmenlerin klasik müzik dinlediğinde duygu durumları, müzik terimleri, doğa ve doğa olayları ve etkinliklere yönelik çağrışımlarının oluştuğunu belirtmişlerdir. Bir öğretmen, olumlu duygu durumlarını ortaya koyarken başka bir öğretmen okumak, ateş ve şömine başında yapılan etkinliğe vurgu yapmıştır. Klasik müziğin tanınan ismi Pavarotti, klasik müziğin icrasının yapıldığı opera, dans, şef, piyano, dinleti gibi çağrışımlar ortaya konulmuştur. Bunun yanında doğa ve doğa olaylarına yönelik çağrışımlarda buğday, dere, şelale, orman, su, akarsu, yeşillik ortaya konulmuştur. Klasik müzik dinleyenlerde doğa ve doğa olaylarına yönelik çağrışımlar da meydana gelmiştir.

Tablo 18. Pop Müzikle Birlikte Diğer Müzik Türlerini Dinleyenlerin Klasik Müzik Dinlediğinde Oluşan Çağrışımları

Tema	Kod	Alt Kod	f
Pop Müzikle Birlikte Başka Müzik Türünü Dinleyenler/ Klasik Müzik Dinlediğinde	Duygu Durumları	Hüzün, coşku, rahatlama	2
	Müzik Terimlerine Yönelik	Opera, dans, keman, şef, piyano, keman	2
	Doğa ve Doğa Olaylarına Yönelik	Yağmur, deniz	1
	Kişisel Özelliklere Yönelik	Hayal kurma, liderlik, düşünme, disiplin	3

Pop müzikle birlikte başka müzik türlerini dinleyen öğretmenlerin, klasik müzik dinlediğinde hem olumlu hem de olumsuz duyguların oluştuğunu belirtmişlerdir. Müzik terimleri olarak klasik müzikteki yönetici, klasik müziğin kullanıldığı opera, dans, müzik aletlerinden de keman, piyano ve orkestranın yöneticisini çağrıştırmıştır. Sadece bir öğretmende doğa ve doğa olaylarının çağrışımı olmuştur. Kişisel özelliklerde ise hayal kurma, liderlik, düşünme, disiplin ortaya çıkan çağrışımlardandır.

Tablo 19. Pop Müziği Dinleyenlerin Türk Halk Müziği Dinlediğinde Oluşan Çağrışımları

Tema	Kod	Alt Kod	f
Pop Müzik Dinleyenler/Türk Halk Müziği Dinlediğinde	Duygu Durumları	Ayrılık, özlem, hüznün, aşk, hasret,	1
	Müzik Terimlerine Yönelik	Saz, türkü, sanatçı	3
	Doğa ve Doğa Olaylarına Yönelik	Yayla, Köy	1
	Kültüre Yönelik	Türk kültürü, folklor, yöresellik, Anadolu, gerçek hikâyeler	3

Güncel yaşamında pop müzik dinlediğini belirten öğretmenlerin Türk halk müziği dinlediğinde duygu durumlarında ayrılık, özlem gibi olumsuz çağrışımların oluştuğunu ifade etmişlerdir. Katılımcıların Türk halk müziğini, Türk kültürüyle özdeşleştirdikleri görülmüştür.

Tablo 20. Pop Müzikle Birlikte Karışık Müzik Türlerini Dinleyenlerin Halk Müziği Dinlediğinde Oluşan Çağrışımları

Tema	Kod	Alt Kod	f
Pop Müzik İle Birlikte Karışık Dinleyenler/ Türk Halk Müziği Dinlediğinde	Duygu Durumları	Ayrılık, gözyaşı	1
	Müzik Terimlerine Yönelik	Saz, türkü, sanatçı	1
	Ortamlara Yönelik	Köy, hapisane, çocukluk yılları, Anadolu	3

Pop müzikle birlikte başka müzik türlerini de dinlediğini belirten öğretmenlere, Türk halk müziği dinletildiğinde öğretmenlerde ayrılık, gözyaşı gibi duygusal durumların oluştuğu ifade edilmiştir. Bir öğretmende ise müziğin köy, hapisane, Anadolu, çocukluğunun geçtiği ortamları çağrıştırdığı görülmüştür.

Tablo 21. Pop Müzik Dinleyenlerin Türk Sanat Müziği Dinlediğinde Oluşan Çağrışımları

Tema	Kod	Alt Kod	f
Pop Müzik Dinleyenlerin/ Türk Sanat Müziği Dinlediğinde	Duygu Durumları	Hüznün, efkâr, özlem, heyecan, gözyaşı, hasret	4
	Müzik Terimlerine Yönelik	Ney, üfleme çalgı	1
	Doğa ve Doğa Olaylarına Yönelik	Kurt, pusu, doğa, köy, uçurum, deniz	4
	Kültüre Yönelik	Eski İstanbul, yalı, folklor, kültür	3

Tablo 21’de pop müzik dinlediğini belirten öğretmenlerin, Türk sanat müziği dinlediğinde oluşan çağrışımları görülmektedir. Katılımcıların bu mü-

zik türüne göre duygu durumlarına yönelik olarak acı ve özleme dayalı çağrışımları oluşmuştur. Sadece bir öğretmen, müzik terimlerine yönelik olarak ney ve üflemeli çalgıları belirtmiştir. Doğa ve doğa olaylarına yönelik olarak doğrudan müzik türüyle bağlantılı olmayan kurt, pusu, uçurum gibi olumsuzluklarla birlikte köy ve deniz gibi çağrışımlar da oluşmuştur.

Tablo 22. Pop Müzik ile Birlikte Başka Müzik Türleri Dinleyenlerin Türk Sanat Müziği Dinlediğinde Oluşan Çağrışımları)

Tema	Kod	Alt Kod	f
Pop Müzik ile Birlikte Başka Müzik Türünü Dinleyenler/ Türk Sanat Müziği Dinlediğinde	Duygu Durumları	Hüzün, özlem	1
	Müzik Terimlerine Yönelik	Kabak kemane, tambur	1
	Dini terimlere Yönelik	Tasavvuf, ilahiyat, maneviyat, Mevlevilik, ilahi aşk	2
	Kültüre Yönelik	Orta Asya, Türk müziği, tarih, simge eşyalar, klasik mobilya, antika eşyalar	3

Pop müzikle birlikte başka müzik türlerini de dinlediğini belirten öğretmenlerin Türk sanat müziği dinlediğinde dini terimlere yönelik çağrışımları oluşmuştur. Bunlar tasavvuf, ilahiyat, maneviyat, Mevlevilik ve ilahi aşk çağrışımlarıdır. Bu müzik türünde doğa ve doğa olaylarına yönelik çağrışımlar oluşmazken kültüre yönelik çağrışımlar dile getirilmiştir. Bu çağrışımlar Orta Asya, Türk müziği, tarih, simge eşyalar, klasik mobilya, antika eşyalar ve kültüre yönelik çağrışımlardır. Ayrıca farklı müzik türlerini dinleyen öğretmenlerin kültüre yönelik çağrışımlarının da olduğu görülmüştür.

Tablo 23. Pop Müzik Dinleyenlerin Pop Müziği Dinlediğinde Oluşan Çağrışımları

Tema	Kod	Alt Kod	f
Pop Müzik ile Birlikte Başka Müzik Türünü Dinleyenler/ Pop Müzik Dinlediğinde	Duygu Durumları	Hüzün, kavuşma, pişmanlık, ayrılık, tükenmek, aşk, sevgi çaresizlik, keyif, kavuşamama, acı, gönül yangını, ağlama, hayranlık	5
	Müzik Terimlerine Yönelik	Ney	1
	Doğa ve doğa olaylarına Yönelik	Deniz, deniz dalgası	2

Pop müzik dinlediğini belirten öğretmenler pop müzik dinlediğinde, bu müzik türünün duygu durumlarını ağırlıklı olarak çağrıştırdığı görülmüştür. Bu çağrışımlar acı ve hüzne yönelik çağrışımlardır. Sadece bir öğretmende bu tür, müzik aleti olan neyi çağrıştırırken iki öğretmende de denizle ilgili çağrışımlar oluşturmuştur.

Tablo 24. Pop Müzikle Birlikte Başka Müzik Türleri Dinleyenlerin Rock Müziği Dinlediğinde Oluşan Çağrışımları

Tema	Kod	Alt Kod	f
Pop Müzikle Başka Müzik Dinleyenler/ Rock Müzik Dinlediğinde	Duygu Durumları	Hüzün, heyecan	1
	Müzik Terimlerine Yönelik	Hareket, dans, konser, gitar, gürültü, devamlılık	2

Pop müzik ile birlikte başka müzik türlerini dinleyen öğretmenlerin rock müzik dinlediğinde sınırlı sayıda çağrışımı oluşmuştur. Bir öğretmen duygu durumlarında çağrışım olarak sadece hüznü ve heyecanı belirtmiştir. Rock müzikle ilgili çağrışımlar ise hareket ve davranışlara yönelik oluşmuştur.

Tablo 25. Pop Müzikle Birlikte Başka Müzik Türü Dinleyenlerin Rock Müziği Dinlediğinde Oluşan Çağrışımları

Tema	Kod	Alt Kod	f
Pop Müzik ile Birlikte Başka Müzik Türünü Dinleyenler/ Pop Müzik Dinlediğinde	Kişileri Hatırlamaya Yönelik	Kızım, oğlum	2
	Müzik Terimlerine Yönelik	Elektrogitar, saksafon, ritim, sanatçı, konser, kafa sallama, yaz konserleri	2
	Etkilerine Yönelik	Baş ağrısı, gürültü	2

Pop müzikle birlikte başka müzik türlerini de dinlediğini belirten öğretmenler rock müzik dinlediklerinde, bu müziğin kız ve erkek çocuklarını çağrıştırdığını belirtmişlerdir. İki öğretmene ise rock müziği, baş ağrısı ve gürültü olarak çağrışım yapmıştır. Bu türün baş ağrısı ya da gürültüyü çağrıştırmaması, öğretmenlerin bu türden uzak olmalarıyla açıklanabilir. Rock müzik dinlediğinde öğretmenler, duygu durumlarına, doğa ve doğa olaylarına yönelik çağrışımları dile getirmemişlerdir.

Tablo 26. Türk Sanat Müziğiyle Birlikte Başka Müzik Türü Dinleyenlerin Klasik Müziği Dinlediğinde Oluşan Çağrışımları

Tema	Kod	Alt Kod	f
Türk Sanat Müziği İle Birlikte Başka Müzik Türü Dinleyenler/ Klasik Müzik Dinlediğinde	Duyguya Yönelik	Heyecan, hüznü	1
	Müzik Terimlerine Yönelik	Dans Chopin, Mozart, vals, opera	1
	Doğa ve Doğa Olaylarına Yönelik	Yağmur, doğadaki sesler, kır, doğa ile baş başa kalma	2

Türk sanat müziği ile birlikte başka müzik türünü de dinlediğini belirten öğretmenlerin klasik müziğin heyecan ve hüznü çağrıştırdığını ifade etmişlerdir. Bir öğretmende klasik müzik terimlerini ve bu müziğin önemli temsilcisi Mozart'ı çağrıştırmıştır. Doğa ve doğa olaylarına yönelik olarak da yağmur, doğadaki sesler, kır, doğa koşusu çağrıştırmıştır.

Tablo 27. Sanat Müzikle Birlikte Başka Müzik Türü Dinleyenlerin Türk Halk Müziği Dinlediğinde Oluşan Çağrışımları

Tema	Kod	Alt Kod	f
Sanat Müzik ile Başka Müzik Türü Dinleyenler/	Duyguya Yönelik	Neşe, hüznün, hasret, özlem, ayrılık, aşk, adanmışlık	2
Türk Halk Müziği Dinlediğinde	Müzik Terimlerine Yönelik	Türkü, bağlama, saz, halk	2
	Doğa ve Doğa Olaylarına Yönelik	Memleket, ova	1

Türk sanat müziği ile birlikte başka müzik türlerini dinlediğini belirten öğretmenler, Türk halk müziği dinlediklerinde duyguya yönelik olarak hem coşku hem de hüznü dayalı çağrışımlarının olduğunu ifade etmişlerdir. Müzik terimlerinde Türk halk müziğinin sazları çağrışım olarak dile getirilmiştir. Bu müzik türü doğa ve doğa olaylarına yönelik olarak öğretmenlere memleket ve ova gibi yer terimlerini çağrıştırmıştır.

Tablo 28. Türk Sanat Müziğiyle Birlikte Başka Müzik Türü Dinleyenlerin Türk Sanat Müziği Dinlediğinde Oluşan Çağrışımları

Tema	Kod	Alt Kod	f
Türk Sanat Müziğiyle Birlikte Başka Müzik Türü Dinleyenler/Türk Sanat Müziği Dinlediğinde	Duygulara Yönelik	Hayal, hüznün, özlem, ayrılık, yalnızlık, aşk, ayrılık, aitik, huzur	2
	Dini Terimlere Yönelik	Tasavvuf, ilahiyat, maneviyat	1

Türk sanat müziğiyle birlikte başka müzik türü dinleyen öğretmenlerin ayrılık, hüznün, özlem, hasretlik gibi çağrışımları olmuştur. Bununla birlikte dini terimleri de çağrıştırılmıştır. Bir öğretmen ise bu müzik türünün tasavvuf, ilahiyat ve maneviyat çağrışımını dile getirmiştir. Doğa ve doğa olaylarıyla birlikte müzik terimlerine yönelik bir çağrışım ortaya konulmamıştır.

Tablo 29. Türk Sanat Müziğiyle Birlikte Başka Müzik Türü Dinleyenlerin Pop Müziği Dinlediğinde Oluşan Çağrışımları

Tema	Kod	Alt Kod	f
Türk Sanat Müziği ile Birlikte Başka Müzik Türü Dinleyenler/Pop Dinlediğinde	Duygulara Yönelik	Tükenmek, hüznün, karamsarlık, pişmanlık, özlem, ayrılık, yalnızlık, aşk, sevgi, gönül yangını	2

Bu müzik türünü dinleyen öğretmenlerde sadece duygulara yönelik çağrışımlar görülmektedir. Dile getirilen çağrışımlar ise olumsuz duygular içeren çağrışımlardır. Bu çağrışımlar tükenmek, hüznün, karamsarlık, pişmanlık, özlem, ayrılık, gönül yangını gibi olumsuz çağrışımlardır.

Tablo 30. Türk Sanat Müziğiyle Birlikte Başka Müzik Türü Dinleyenlerin Rock Dinlediğinde Oluşan Çağrışımları

Tema	Kod	Alt Kod	f
Türk Sanat Müziği İle Birlikte	Duygulara Yönelik	Coşku, sevinç, heyecan	2
Başka Müzik Türü Dinleyenler/Rock Dinlediğinde	Müzik Terimlere Yönelik	Ritim, sanatçı, hareket, enerji	1

Sanat müziğiyle birlikte başka müzik türünü dinleyen öğretmenlerin rock dinlediğinde, bu türün sınırlı sayıda çağrışım yaptırdığı görülmüştür. Öğretmenlerin rock müzik dinlediklerinde yine doğa ve doğa olaylarına yönelik çağrışımlarda da bulunmamışlardır.

Tablo 31. Rock Müzikle Birlikte Başka Müzik Türü Dinleyen Öğretmenlerin Klasik Müziği Dinlediğinde Oluşan Çağrışımları

Tema	Kod	Alt Kod	f
Rock Müzikle Birlikte Başka Müzik Türü Dinleyenler/Klasik Müzik Dinlediğinde	Duygulara Yönelik	Huzur, disiplin, heyecan, coşku, istek	2

Rock müzik ile başka müzik türü dinleyen öğretmenler klasik müzik dinlediklerinde sadece hislere ve duygulara yönelik çağrışımları dile getirmişlerdir. Öğretmenlerin klasik müzik dinlediğinde doğa ve doğa olaylarına yönelik çağrışımları oluşmamıştır. Ayrıca hiçbir öğretmen rock müziği tek olarak dinlediğini belirtmemiştir. Bu durum öğretmenlerin genel olarak orta yaş ve üstü olmalarından kaynaklı olabilir.

Tablo 32. Rock Müzikle Birlikte Başka Müzik Türü Dinleyen Öğretmenlerin Halk Müziği Dinlediğinde Oluşan Çağrışımları

Tema	Kod	Alt Kod	f
Rock Müzik ile	Duygulara Yönelik	Acı, keder, hayal kırıklığı, sitem	2
Birlikte Başka Müzik Türü Dinleyenler / Türk Halk Müziği Dinlediğinde	Müzik Terimlerine Yönelik	Bağlama, aşık, türkü, sanatçı	2
	Doğa ve Doğa Olaylarına Yönelik	Köy, çocukluk yılları, ova	2
	Hatırlamaya Yönelik	Babam, çocukluğum	2

Rock müzik ile birlikte başka müzik dinleyen öğretmenler Türk halk müziği dinlediğinde duygulara yönelik olarak bu tür, acı ve elem duyguları çağrıştırmıştır. Ayrıca müzik terimi olarak Türk halk müziğinin sazı olan bağlama ve müziğin icracısı olan âşık ve türkü çağrışımı olmuştur. Doğa ve doğa olaylarına yönelik olarak bu tür, kırsal çağrışım da yaptırmıştır. Hatırlamaya yönelik ise baba ve çocukluğu çağrıştırmıştır.

Tablo 33. Rock Müzikle Birlikte Başka Müzik Türü Dinleyenlerin Sanat Müziği Dinlediğinde Oluşan Çağrışımları

Tema	Kod	Alt Kod	f
Rock Müzikle Birlikte Başka Müzik Türü Dinleyenler/ Türk Sanat Müziği Dinlediğinde	Duygulara Yönelik	Hüzün, eskiye özlem, aşk, hoşgörü, keyif	1
	Müzik Terimlerine Yönelik	Tambur	
	Ortama Yönelik	Meyhane, rakı, sohbet, klasik mobilya, antika eşyalar, eğlenmek	2

Rock müzik ile birlikte başka müzik türü dinleyen öğretmenlerin, Türk sanat müziği dinlediklerinde, onlarda hüzün, eskiye özlem, aşk hoşgörü gibi çağrışımlar oluşmuştur. Tambur müzik aleti olarak çağrışımlar ortamına yönelik çağrışımda ise meşk ortamları oluşmuştur.

Tablo 34. Rock Müzikle Birlikte Başka Müzik Türü Dinleyenlerin Pop Müziği Dinlediğinde Oluşan Çağrışımları

Tema	Kod	Alt Kod	f
Rock Müzikle Birlikte Başka Müzik Türü Dinleyenler/Pop Müzik Dinlediğinde	Duygulara Yönelik	Aşk, özlem, ayrılık	2

Rock müzikle birlikte başka müzik türünü dinleyen öğretmenlerin pop müziği dinlediklerinde, onlarda sadece duygulara yönelik çağrışımların oluştuğunu belirtmişlerdir. Öğretmenlerin doğa ve doğa olaylarına, müzik terimlerine yönelik çağrışımları olmamıştır.

Tablo 35. Rock Müzikle Birlikte Başka Müzik Türü Dinleyen Öğretmenlerin Rock Müzik Dinlediğinde Oluşan Çağrışımları

Tema	Kod	Alt Kod	f
Rock Müzik ile Birlikte Başka Müzik Türü Dinleyenler/ Rock Müzik Dinlediğinde	Duygulara Yönelik	Neşe, istek, aktif olma,	1
	Müzik Terimlerine Yönelik	Aksiyon, enerji, sosyal etkinlikler	1

Rock müzik ile birlikte başka müzik türü dinleyen öğretmenler rock müzik dinlediğinde öğretmenlerde duygulara yönelik coşkuya dayalı duygular oluşurken bu tür, müzik terimlerinde de coşkuya dayalı terimler çağrıştırmıştır.

Tartışma ve Sonuç

Eğitim ve öğretim ortamında müziğin kullanılması, sınıf ortamının daha eğlenceli bir hale gelmesine yardımcı olabilmektedir (Bedir ve Akkurt, 2012; İşcan, 2011; Yıldız ve Şen, 1999). Eğlenceli bir ortam ise daha yaratıcı ve kalıcı öğrenme fırsatları sunabilmektedir. Bu çalışmada da müzik türlerinin çağrışım yaptırma durumuna bakılmıştır. Çalışmada katılımcılara farklı müzik türleri dinletilmiş; kadın öğretmenlerin pop ağırlıklı, erkek öğretmenlerin ise

Türk halk müziği ağırlıklı müzik türünü dinledikleri görülmüştür. Katılımcılar arasında 29 öğretmen sadece bir müzik türünü dinlediğini belirtirken 23 öğretmen ise birden çok müzik türünü dinlediğini belirtmiştir. Kadın öğretmenler erkek öğretmenlere göre birden çok müzik türünü daha fazla dinlemektedir. Erkek öğretmenlerin %73'ü sadece bir müzik türünü daha fazla dinlemektedir. Bu veri sınıf öğretmenlerinin cinsiyetinin, dinlenen müzik türünü etkileyen bir faktör olduğunu ortaya koymaktadır. Elde edilen sonuç Sever ve Topçuoğlu-Ünal'ın (2012) *Yaratıcı yazmada müziğin etkisi*, Dilber ve Sazak'ın (2017) *Sakarya ilindeki İlkokul üçüncü ve dördüncü sınıf öğrencilerinin ve çevresinin dinlediği müzik türlerinin cinsiyet değişkenine göre incelenmesi* ve Yurga'nın (2017) *Lise öğrencilerinin dinledikleri müzik türlerinin duygu durumlarına göre incelenmesi* adlı çalışmalarda müziğin cinsiyete göre anlamlı fark oluşturduğu sonucuyla örtüşmektedir.

Klasik müzik dinlediğini belirten öğretmenlerin doğa ve doğa olaylarına yönelik çağrışımlar oluşturdukları görülmektedir. Klasik müzik, öğretmenlere tempo, hareket ve vals gibi klasik müziğe özgü terimleri çağrıştırırken heyecan, huzur, savaş, aktiflik, enerji ve hız gibi duygu durumlarını da çağrıştırmaktadır. Klasik müzik, bu müzik türünü dinleyen öğretmenlerde deniz, doğa, kır, gökyüzü, bahar gibi doğa ve doğa olaylarını çağrıştırmıştır. Klasik müzik dinleyenler Türk halk müziğini taşra müziği, hüznün ve acı olarak nitelendirmektedir. Klasik müzik dinlediğini belirten öğretmenler Türk sanat müziğini başka kültürlerle de özdeşleştirmiştir. Klasik müzik dinleyen öğretmenlerin pop müzik dinlediklerinde olumsuz duygulara ilişkin çağrışımları ön plana çıkmıştır. Klasik müzik dinlediğini belirten öğretmenler, rock müzik dinlediklerinde, onlarda hem olumlu hem de olumsuz duygular da çağrıştırdığı görülmüştür. Klasik müziğin öğretmenlerde duygusallığı, doğa olaylarını ve batı kültürünü çağrıştırdığı belirlenmiştir.

Erkek öğretmenler kadın öğretmenlere göre Türk halk müziğini daha fazla dinlemektedir. Bu sonuç Güven'in (2017) *Güzel sanatlar lisesi öğrencilerinin yalnızlık düzeyleri ile dinledikleri müzik türü arasındaki ilişki* adlı çalışmasıyla örtüşmektedir. Türk halk müziğini dinlediğini belirten öğretmenler klasik müzik dinlediğinde, müzik terimlerine yönelik olarak müzisyenleri, müzik aletleri ve konserleri çağrıştırdığını ifade etmiştir. Yine müzik figürlerine yönelik olarak hareketlilik, hız, ritim, ahenk, kontrollü hareket ve dikkati çağrıştırmıştır. Bu müzik türü, doğa ve doğa olaylarına yönelik olarak olumlu

doğa ortamını/koşullarını ve doğa olayları çağrışmıştır. Türk halk müziği dinleyen öğretmenlerin çağrışımları daha fazla olmaktadır. Müzik terimlerine yönelik Türk halk müziğinin sazlarından bağlama, bir tür olan bozlak, halk müziğinin icracıları ozan, âşık, köy düğününü çağrıştırmıştır. Ayrıca diğer müzik türlerinden farklı olarak aile büyüklüklerini, yakınları çağrıştırmıştır. Duygu ve sezgilere yönelik hüzne dayalı çağrışımlarla birlikte coşkuya dayalı çağrışımlar da olmuştur. Anadolu türkülerin yaşadığı ve yaşatıldığı mekân, köy ve köye bağlı olarak bir öğretmen doğa ve doğa olaylarına toprak, başak ve sarı çağrışımlar olduğunu belirtmiştir. Türk halk müziği katılımcıların kültürünün bir parçası olduğu için daha zengin çağrışımlar oluşturmuştur. Türk halk müziği dinlediğini belirten öğretmenler Türk sanat müziği dinlediğinde hüznün gibi duyguları çağrıştırdığını belirtmiştir. Bu durumun iki müzik türünün de köklü kültürümüzün ortak ürünü olmasından kaynaklandığını söylemek mümkündür. Türk halk müziği dinleyen öğretmenler pop müzik dinlediğinde duygulara yönelik çağrışımlarda daha fazla bulunmuştur. Rock müzik Türk halk müziği dinleyen öğretmenlerde olumsuz kişilik özellikleri çağrıştırmaktadır. Bu sonuç Şenel'in (2014) *Problem müzik kavramı ve bir problem müzik türü olarak arabesk* adlı çalışmasında dinlenen müzik türünün dinleyicinin kişilik özelliklerini etkilediği sonucuyla örtüşmektedir.

Pop müzik dinleyen öğretmenlerin çoğunluğunu kadın öğretmenler oluşturmaktadır. Bu sonuç Gürsoy ve Albuz'un (2020) *Müzik öğretmeni adaylarının popüler müzikleri dinleme alışkanlıklarını belirlemeye yönelik bir araştırma* ve Toprak, Küçük ve Koçak'ın (2021) *Medya ve benzeşme bağlamında tercih edilen müzik türleri üzerine bir araştırma* adlı çalışmalarıyla örtüşmektedir. Pop müzik dinlediğini belirten öğretmenlerin klasik müzik dinlediğinde çağrışımları duygu durumlarına yönelik, müzik terimlerine yönelik, doğa ve doğa olaylarına yönelik ve etkinliklere yönelik çağrışımları olmuştur. Klasik müzik dinleyenlerde doğa ve doğa olaylarına yönelik çağrışımlar meydana gelmektedir. Güncel yaşamında pop müzik dinlediğini belirten öğretmenler Türk halk müziği dinlediğinde duygu durumlarında ayrılık, özlem gibi olumsuz çağrışımlar olurken Türk halk müziğini kırsal müzik olarak algıladıkları belirlenmiştir. Türk halk müziği de Türk kültürüyle özdeşleştirilmiştir. Bu sonuç, Yeşilyurt'un (2021) *Geleneksel Türk halk müziğinde yörelere özgü müzikal kimlik saptamaları: Ege Bölgesi örneği* adlı çalışmasındaki Türk halk müziğinin Türk kültürünü yansıttığı bulgusuyla örtüşmektedir. Pop müzik dinlediğini belirten öğretmenlerin Türk sanat müziği dinlediğinde dini değerler ve kültüre yönelik çağrışımlar olduğunu dile getirmişlerdir. Pop müzik

dinlediğini belirten öğretmenlerin pop müzik dinlediğinde, öğretmenlerde acı ve hüznün çağrışımı oluşmuştur. Bu durum, pop müziğin duygulara diğer türlere göre daha fazla hitap ettiğini göstermektedir.

Öğretmenler Türk sanat müziğini başka müzik türleriyle beraber dinlemektedir. Türk sanat müziği ile birlikte başka müzik türü de dinlediğini belirten öğretmenler farklı müzik türleri dinlediğinde duygu durumları, dini değerler ile doğa ve doğa olaylarına yönelik çağrışımlar oluşturmaktadır. Ancak çalışmaya katılan öğretmenlerden hiçbirisi yalnızca rock müziğini dinlemektedir. Rock müzik ile başka müzik türü dinleyen öğretmenlerin duygu durumlarının, doğa ve doğa olaylarına yönelik çağrışımları ifade etmediği belirlenmiştir. Bu durum rock müziğinin bu çalışma grubu tarafından çok fazla tercih edilmemesine bağlanabilir.

Sonuç olarak müzik türlerinin farklı çağrışım yapmada ve kavram çağrışımında etkili olduğu belirlenmiştir. Bununla birlikte bu çağrışımlar aracılığıyla bireyin sahip olduğu pasif kavramlarının aktif hale gelmesine de yardımcı olduğu görülmüştür. Bu sonuç müzik türlerinin eğitim ortamlarında kullanılabilmesi durumunda özellikle yaratıcı düşünme çalışmalarına büyük fayda sağlayacağını düşündürmektedir.

Öneriler

Dinlenen müzik türünün bireylerinin duygu durumlarıyla düşüncelerini etkilediği belirlenmiştir. Farklı öğretim kademesinde farklı derslerde, farklı etkinliklerde öğretilen konulara müzik destekli çalışmalar yaptırılabilir. Bu araştırma sınıf öğretmenleriyle yürütülmüştür. Çalışma, farklı branş öğretmenleri için de yapılabilir. Bu çalışma farklı öğretim kademelerindeki öğrencilerle de yapılabilir.

Kaynakça

- Akyol, H. (2003). Metinlerden anlam kurma. *Türklük Bilimi Araştırmaları*, 13, 49-58.
- Aldağ, H. (2005). Öğrenme ve öğretmede A. Paivo'nun ikili kodlama kuramı. *Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 14(2), 29-48.
- Baş, B. (2012). İlköğretim Türkçe programına sözlü ve yazılı kültür temelli bir eleştirisi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 20(1), 271-290.
- Başar, M., Keklik, S. ve Batur, Z. (2015). Konuşma becerisine ilişkin bir yöntem önerisi: Sömet yöntemi. *International Journal of Language Academy*, 3(3), 66-82.
- Batur, Z. (2012). Divânü Lûgati't-Türk'te anlama ve anlatma becerilerine ilişkin örnekler. *Turkish Studies*, 7(2), 219-231.
- Batur, Z. (2016). The contribution of music to the fluent writing skills: Mayaz technique. *Education*, 137(1), 82-92.

- Baturay, M., Yıldırım, İ. ve Daloğlu, A. (2007). Web-tabanlı İngilizce kelime öğretimi ve tekrar modeli. *Politeknik Dergisi*, 10(3), 241-245.
- Bedir, G. ve Akkurt, A. (2012). Şarkılarla coğrafya öğretimi. *EasternGeographical-Review*, 17(28), 303-316.
- Bitir, T. (2017). *Bağlam temelli kelime öğretim yönteminin kelime kazanımına katkısı*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Çakır, R., Solak, E. ve Tan, S. (2015). Artırılmış gerçeklik teknolojisi ile İngilizce kelime öğretiminin öğrenci performansına etkisi. *Gazi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 1(1), 45-58.
- Çifci, M. (1991). *Bir grup yükseköğretim öğrencisi üzerinde kelime serveti araştırması*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Çifci, M. (2006). Eleştirel okuma. *Bellekten*, 56(1), 55-80.
- Çifci, S. ve Duru, K. (2016). Ses temelli kelime çağrışımı. *Turkish Studies*, 11(14), 159-178.
- Dedetaş, H. ve Kılıç, A. (2020). Çağrışım belleği üzerine bir gözden geçirme. *Türk Psikoloji Yazıları*, 23(46), 17-28.
- Dilber, M. C. ve Sazak, N. (2017). Sakarya ilindeki İlkokul üçüncü ve dördüncü sınıf öğrencilerinin ve çevresinin dinlediği müzik türlerinin cinsiyet değişkenine göre incelenmesi. *Online Journal of Music Sciences*, 2(1), 71-86.
- Dinçer, M. (2008). *İlköğretim okullarında müziklendirilmiş matematik oyunları ile yapılan öğretimin akademik başarı ve tutuma etkisi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Duran, E. ve Bitir, T. (2018). Bulmaca tekniğiyle kelime öğretimi, *Journal of Anatolian Cultural Research*, 2(2), 14-40.
- Epçaçan, C. (2009). Okuduğunu anlama stratejilerine genel bir bakış. *Journal of International Social Research*, 2(6), 207-223.
- Güneş, F. (2013). Kelimelerin gücü ve zihinsel sözlük. *Siirt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1, 1-24.
- Gürsoy, G. ve Albuz, A. (2020). Müzik öğretmeni adaylarının popüler müzikleri dinleme alışkanlıklarını belirlemeye yönelik bir araştırma. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 8(107), 264-282.
- Gürtuna, S. (2004). Güzel sanatlar eğitiminde yeni değerler. *Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1, 1-10.
- Güven, E. (2017). Güzel sanatlar lisesi öğrencilerinin yalnızlık düzeyleri ile dinledikleri müzik türü arasındaki ilişki. *Elementary Education Online*, 16(3), 1247-1261.
- Güzel, A. ve Karadağ, Ö. (2013). Anlatma becerileri açısından “Türkçe dersi öğretim programı (6, 7, 8. sınıflar)”na eleştirel bir bakış. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 1(1), 45-52.
- İşcan, A. (2011). Yabancılara Türkçe öğretiminde suggesto pedianın kullanımı. *Turkish Studies*, 6(1), 1281-1286.
- Kara, M. (2010). Oyunlarla yabancılara Türkçe öğretimi. *TÜBAR-XXVII*, 407-421.
- Kara, M. ve Çiftçi, E. (2019). Türkiye’deki Suriyeli öğrencilere Türkçe öğretiminde çağrışım tekniği kullanımının yazma becerisine etkisi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 17(1), 158-173.

- Karatay, H. (2007). Kelime öğretimi. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 27(1), 141-153.
- Kazancı, M., Bora, N. ve Katırcıoğlu, H. (2005). Mayoz bölünme konusunun öğrencilerdeki anlamlı öğrenme düzeyinin kelime çağrışım testi ile araştırılması. *Eurasian Journal of Educational Research*, 21, 146-154.
- Khudaybergenova, Z. (2021). Özbek Türkçesi dilbiliminde çağrışım sözlüğünü oluşturmanın kuramsal ve “beşik” kelimesi örneğinde uygulamalı yöntemleri. *Bilig*, 98, 75-97.
- Kurt, G. (2006). *Zihinsel engelli çocuklarda müzik dinlemenin öğrenme üzerindeki etkisi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Kurudayıoğlu, M. ve Zorpuzan, R. (2019). Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde anlamsal haritalama tekniğinin kelime öğretimi üzerine etkisi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 7(4),1010-1028.
- Metin, E. (2002). Öğrencilerin tarihsel dil kullanımında algılama sorunları: anlamsal/fonetik çağrışım ve kavram kaybı. *Sosyal Bilgiler Eğitimi Araştırmaları Dergisi*, 3(1), 135-169.
- Okur, A. ve Dağtaş, A. (2014). Ortaokula yönelik kelime öğretimi çalışmaları. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 2(4), 66-84.
- Otacıoğlu, S. (2008). Okul öncesi çocuk merkezli öğrenme ve müzik stratejileri. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*,7(23), 157-171.
- Özbay, M. ve Özdemir, B. (2012). Okuduğunu anlama sürecinde çıkarım yapma becerisinin işlevi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9(18), 17-28.
- Sever, A. ve Topçuoğlu-Ünal, F. (2012). Yaratıcı yazmada müziğin etkisi. *Turkish Studies*,7(4), 2907-2918.
- Şahin, M. (2019). Kültür değişimleri ve eğitim. *Eğitim Kuram ve Uygulama Araştırmaları Dergisi*, 5(3), 458-466.
- Şener, N., Batur, Z. ve Başar, M. (2020). From tale to reality to True: Creative expression technique (Yantek). *IJELS*, 9(3), 127-136.
- Şendurur, Y. ve Akgül, D. (2002). Müzik eğitimi ve çocuklarda bilişsel başarı. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22(1), 165-174.
- Şenel, O. (2014). Problem müzik kavramı ve bir problem müzik türü olarak arabesk. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 2(1), 209-214.
- Tağa, T. (2016). Kelime öğretiminde hedef kelimelerin belirlenmesi. *Milli Eğitim*, 45(210), 163-177.
- Tarakçı, B., Mert, B. Yavuz, M. ve Akırmak, Ö. (2019). Serbest çağrışım üzerine derleme: yöntemler, teoriler ve psikolojide kullanım alanları. *IJEASS*, 2(1), 59-80.
- Toprak, Ö., Küçük, O. ve Koçak, M. C. (2021). Medya ve benzeşme bağlamında tercih edilen müzik türleri üzerine bir araştırma. *Journal of Social and Humanities Sciences Research*, 8(74), 2368-2379.
- Tosunoğlu, M. (1999). Kelime servetinin eğitim öğretimdeki yeri ve önemi. *Milli Eğitim*, 144, 71-73.
- Turhan, S. ve Sayımer, İ. (2018). *Dijital medyada tüketilen popüler reklam müziklerinin marka değerine etkisi*. 3. Uluslararası İletişim, Edebiyat, Müzik ve Sanat Çalışmalarında Güncel Yaklaşımlar Kongresi'nde sunulan bildiri, İstanbul.
- Yener, Y. (2011). Müziğin çocuklar ve yaşlılar üzerindeki etkileri. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 29(1), 119-124.

- Yeşilyurt, R. (2021). *Geleneksel Türk halk müziğinde yörelere özgü müzikal kimlik saptamaları 'Ege Bölgesi örneği'*. Doktora tezi, İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. İstanbul: Seçkin Yayınları.
- Yıldız, E. ve Şen, Y. (1999). Küçük yaşlarda müzik ve piyano eğitiminin önemi. *Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi*, 5, 187-191.
- Yıldız, M. ve Akyol, H. (2011). İlköğretim 5. sınıf öğrencilerinin okuduğunu anlama, okuma motivasyonu ve okuma alışkanlıkları arasındaki ilişki. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 31(3), 793-815.
- Yılmaz, M. (2008). Türkçede okuduğunu anlama becerilerini geliştirme yolları. *MUSTAFA Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5(9), 131-139.
- Yılmaz, Ş. (2020). Kına gecesi ritüelinde anlamsal işleyiş: Çağrışımlar, düşün yapılar, dönüşümler. *Millî Folklor*, 16(125), 163-176.
- Yurga, M. C. (2017). *Lise öğrencilerinin dinledikleri müzik türlerinin duygu durumlarına göre incelenmesi*. <http://hdl.handle.net/11616/7815>